

Lausunto

08.03.2021

Asia: VN/13551/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SOK:n lausunto:

Valtioneuvoston periaatepäätös Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/13551/2019

SOK kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston periaatepäätöksen luonnoksesta kiertotalouden strategisesta ohjelmasta.

Ohjelmassa esitetyt tavoitteet ja visiot ovat kunnianhimoisia ja kannatettavia. Ehdotetut toimenpiteet jäävät kuitenkin hyvin yleiselle tasolle, jolloin niiden kokonaisvaikutusta on vaikea arvioida ja näin ollen on haastavaa lausua niistä tarkemmin. Jatkotyöstön kannalta on oleellista konkretisoida toimenpiteitä sekä arvioida laajasti niiden mahdollisia vaikutuksia, jolla varmistetaan riittävät edellytykset tavoitteiden toteutumiselle sekä tasapaino kannusteiden ja toimenpiteiden välille. Regulaatio ja ohjauskeinot kiertotalouden edistämiseksi tulee toteuttaa pitkäjänteisesti, jotta yrityksillä on mahdollisuus panostaa niihin liittyviin investointeihin. Koska keinovalikoima kiertotalouden toteuttamiseksi on laaja ja suurelta osin vielä selkiytymätön, pidämme hyvänä esitettyjä vapaaehtoisia ohjauskeinoja yksityisen ja julkisen sektorin välillä (green deal sopimukset) ja näin voimme edistää kokeiluja ja mahdollistamme uusien innovaatioiden syntymisen. Kiertotalouden edistäminen nopealla aikataululla edellyttää myös yritysten tukemista toimintamallin muutokseen sopeutumiseksi.

Ohjelmassa on yhtymäkohtia myös muihin jo olemassa ja valmistelussa oleviin kestäväan kehitykseen liittyviin tiekarttoihin, strategioihin ja ohjelmiin, minkä vuoksi on välttämätöntä, että ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä tarkastellaan myös mahdollisimman laajapohjaisesti huomioiden esimerkiksi yhtymäkohdat ilmastotiekarttojen tavoitteisiin.

Kiertotalouden edellyttämien toimenpiteiden kannalta on oleellista, ettei niitä tarkastella ainoastaan kansallisesti vaan kokonaisuutena huomioidaan myös EU -tasoinen yhteistyö sekä tarvittavat yhtenäiset käytänteet. Tällöin ratkaisut olisivat mahdollisimman kestäviä koko arvoketjulle.

Ohjelmassa esitetyt tavoitteet kohdentuvat pääosin kotimaiselle tuotannolle, mutta toisaalta osa tavoitteista ja toimenpiteistä on kohdennettu laajemmalle. On kuitenkin huomattava, että esimerkiksi osa kuluttajatuotteista valmistetaan Suomen ulkopuolella, joihin kotimaisen toimijan vaikutusmahdollisuudet voivat olla hyvinkin rajallisia. Toisaalta kansainväliset raaka-ainemarkkinat ohjaavat myös kotimaisten toimijoiden toimintaa. Nämä näkökulmat on tarpeen pohtia tarkemmin ohjelman toimenpiteiden jatkotyöstämisessä, jotta yrityksillä on mahdollisuus ne aidosti toteuttaa.

Siirtyminen lineaaritaloudesta kiertotalouteen vaatii lainsäädännön ja ohjauskeinojen muutosten lisäksi sen, että nykyisin jätteenä nähtäville materiaalivirroille syntyy markkinat. Kiertotalouden toteuttaminen edellyttää toimivia markkinoita niin raaka-aineiden kuin niiden jatkojalostuksen osalta. Tältä osin markkinat eivät vielä ole täysin kehittyneet ja osin myös ketjun kannalta oleelliset toimijat puuttuvat. Tästä tekstiiliteollisuus on yksi hyvä esimerkki. Toisaalta kaikille raaka-aineille ole myöskään vielä markkinaehtoisia jatkokanavia. Lisäksi alueelliset ja eri toimialojen mahdollisuudet raaka-aineiden keräyksen ja hyödyntämisen osalta vaihtelevat suuresti. Tätä tulisikin jatkossa kehittää yhteistyössä ketjun kaikkien toimijoiden kanssa.

S-ryhmän toimiessa ja palvellessa kaikkialla Suomessa, haluamme korostaa paikallisten kiertotalousratkaisujen merkitystä ja niiden erilaisuuden huomioimista. Näemmekin positiivisena ohjelmassa esitetyt alueelliset ekosysteemit toteutettuna eri toimijoiden välisenä yhteistyönä.

Lisätietoja:

Nina Elomaa, SOK, vastuullisuusjohtaja

Elomaa Nina
SOK – Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta